

ÁLTALÁNOS ISKOLÁS TANULÓK PAPÍR ALAPÚ ÉS ONLINE FOGALMAZÁSAINAK KÜLÖNBSÉGEI

Nagy Zsuzsanna
SZTE Oktatásméleti Kutatócsoport

Kulcsszavak: fogalmazásképesség; pedagógiai értékelés

Az IKT-technológiák mindennapokban történő és oktatási célú felhasználása egyaránt növekszik. Az úgynevezett net-generáció a korábbi tanulói populációktól eltérő kommunikációs, nyelvhasználati szokásokkal rendelkezik. Megfontolandó tehát, hogy nyelvi készségeiket, képességeiket technológia alapú módszerek, eszközök, eljárások segítségével is értékeljük. Az IKT-technológiák alkalmazása már a múlt évezred végén jellemzővé vált a fogalmazáskutatásokban az online tesztelés különböző szintjein. A vizsgálatok kiterjedtek a kézzel és a szövegszerkesztővel írt fogalmazások értékelésének különbségeire, az elektronikus esszéértékelés lehetőségeire és a médiahatás mérésére is. Ez utóbbi kutatások gyakran egymással ellentétes eredményeket hoztak, így az IKT-technológiák fogalmazásképességre gyakorolt hatása nem teljesen tisztázott, hazai kontextusban pedig nem tudunk ilyen jellegű kutatásról.

Kutatásunk célja egyrészt annak megállapítása volt, hogy a papír alapú fogalmazások értékelésére kidolgozott szempontrendszerünk alkalmas-e az online szövegek minősítésére, másrészt pedig azt kívántuk feltárni, hogy milyen különbségek mutathatók ki a tanulók különböző médiumon írt fogalmazásainak minősége között.

2013 tavaszán 3-8. évfolyamos általános iskolás tanulók fogalmazásképességét vizsgáltuk papír alapú és online platformon íratott szövegek elemzése alapján. A vizsgálatban összesen 423 tanuló vett részt ($N_{3.\text{évf.}}=95$; $N_{4.\text{évf.}}=65$; $N_{5.\text{évf.}}=65$; $N_{6.\text{évf.}}=73$; $N_{7.\text{évf.}}=68$; $N_{8.\text{évf.}}=57$) akikről két papír alapú és két online fogalmazást kértünk. A tanulók fogalmazásait egy bíráló értékelte saját fejlesztésű szempontrendszerünk mentén tartalom, szerkezet, hangnem és szövegtípus szerinti feladattartás, stílus, nyelvhelyesség, értetőség, helyesírás, és a papír alapú fogalmazások esetén külalak szempontjából, illetve egy holisztikus értékkel is minősítette a dolgozatokat. A szempontrendszer megbízhatósága minden évfolyamon minden szövegtípus esetén megfelelőnek bizonyult (Cronbach- $\alpha=0,78-0,87$). Az analitikus szempontok az összbemutató varianciáját 76-89%-ban magyarázzák.

A papír alapú és az online szövegek minőségének összehasonlítására irányuló elemzéseink azt mutatták, hogy 4. évfolyamtól kezdve a számítógépen készült fogalmazások jobb minőségűek. A felsőbb évfolyamok felé haladva egyre kevesebb szempontonál találtunk, 8. évfolyamon pedig már csak a szövegtípus és a nyelvhelyesség terén szignifikáns különbségeket a két-féle médiumon készült fogalmazások minősége között. Kismintás vizsgálatunk eredményei szerint tehát már a 10 éves tanulók esetén sem jelenti akadályát a szövegalkotásnak a szövegszerkesztő használata, sőt online platformon jobb fogalmazások születtek, mint papíron.

Próbamérésünk eredményei alapján az online adatfelvételt fogalmazáskutatás esetén hazánkban is megvalósíthatónak tekintjük. További kutatási feladat annak feltárása, hogy a szociokulturális háttér és az IKT-használati készségek fejlettsége milyen hatással van a számítógépen történő szövegalkotásra.

A kutatás az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával a TÁMOP 3.1.9-11/1-2012-0001 azonosító jelű „Diagnosztikus mérések fejlesztése” című kiemelt projekt keretében valósult meg.